

Хуторяночка, який на 0,33 т/га перевищував показник контролю. Урожайність сорту Феміда становила 3,11 т/га, що також перевищувало показник контролю на 0,36 т/га. Але серед досліджуваних сортів максимальну урожайність формував сорт сої Омега вінницька – 3,31 т/га. Це перевищувало контрольний варіант на 0,56 т/га.

Отже, в середньому за 2012-2015 рр. найбільш продуктивним був сорт сої Омега вінницька, який забезпечив урожайність зерна 3,62 т/га.

Список використаних джерел

1. Білявська, Л. Г. Особливості адаптивної селекції сої [Текст] / Л. Г. Білявська // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2008. – № 1. – С. 38–40.
2. Медведєва, Л. Р. Інноваційні сорти сої Кіровоградського інституту АПВ НААНУ [Текст] / Л.Р. Медведєва // Посібник українського хлібороба 2011. Науково-практичний щорічник. – К.: ТОВ «АКАДЕМПРЕС». – 2011. – С. 13–14.
3. Січкач, В. Насіннева продуктивність нових сортів сої одеської селекції [Текст] / В. Січкач // Пропозиція. – 2011. – №12. – С. 62-64.
4. Петриченко, В. Ф. Наукові основи виробництва і використання сої у тваринництві [Текст] / В. Ф. Петриченко // Корми і кормовиробництво. Міжвідомчий тематичний науковий збірник / Ред. кол.: В. Ф. Петриченко (відп. ред.). – Вінниця: 2012. – Вип. 71. – С. 3–11.
5. Іванюк, С. В. Формування сортових ресурсів сої відповідно до біокліматичного потенціалу регіону вирощування [Текст] / С. В. Іванюк // Корми і кормовиробництво. Міжвідомчий тематичний науковий збірник / Ред. кол.: В. Ф. Петриченко (відп. ред.). – Вінниця: ФОП Данилюк В. Г. – 2012. – Вип. 71. – С. 34–40.
6. Петриченко, В. Ф. Роль кліматичних факторів у формуванні сортової політики сої в умовах Лісостепу України [Текст] / В. Ф. Петриченко, А. О. Бабич, С. В. Іванюк // Селекція і насінництво. Міжвідомчий тематичний науковий збірник [Текст] / Ред. кол.: В. В. Кириченко (відп. ред.). – Харків: Магда LTD. – 2006. – Вип. 93. – С. 60–67.

Ярошук Роман

к.с.-г.н., доцент

Сумський національний аграрний університет
м. Суми

ОЦІНКА УСПІШНОСТІ ІНТРОДУКЦІЇ *GINKGO BILOBA* L. В УМОВАХ ПІВНІЧНО-СХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Одним із перспективних лікарських рослин ангіопротекторної дії і покращення кровообігу головного мозку є *Ginkgo biloba*. В даний час для лікування неврологічних розладів широко застосовуються ноотропні препарати на основі листя досліджуваного виду, зокрема, «Танакан» (Beaufour Ipsen, Франція), Білобіл (KRKA, Словенія), проте ці лікарські засоби мають високу вартість, що вказує на актуальність пошуку і розробки вітчизняних рослинних препаратів, які не поступаються за якістю імпортованим аналогам. Численні клінічні дослідження підтверджують ефективність застосування реліктового виду гінкго для поліпшення уваги і пам'яті. Екстракт листя покращує мозковий кровообіг і постачання до мозку кисню та глюкози, підсилює концентрацію, знімає розумову втому, знижує неуважність та частоту появи головного болю і запаморочення. Крім цього, екстракт гінкго ефективний при

емоційному перенавантажені, значно підвищує концентрацію і працездатність [1-2].

Ginkgo biloba – попередник хвойних, вид був широко поширений у мезозойську еру (про що свідчать відбитки листя реліктового виду в товщах древніх гірських порід). Можливості до адаптації інтродуцента дуже високі, про що свідчить його успішне культивування на території України [3]. З огляду на позитивні перспективи створення промислової сировинної бази, а отже, менші витрати на виробництво вітчизняних препаратів за участю інтродуцента, є доцільним проведення досліджень щодо ефективності закладання плантації *Ginkgo biloba* в умовах Північно-східного Лісостепу України, яка буде сировинною базою для заготівлі листя у фармацевтичних цілях.

Метою досліджень було вивчити перспективи вирощування *Ginkgo biloba* в умовах Північно-східного Лісостепу України для заготівлі листя у фармацевтичних цілях. Першочерговим завданням було визначити перспективність інтродукції *Ginkgo biloba* в умовах Північно-східного Лісостепу України – згідно методики інтегральної числової оцінки життєздатності і перспективності інтродукції дерев та кущів на основі візуальних спостережень П.І. Лапіна та ін. [4]. Успішність інтродукції визначали згідно шкали запропонованої М.А. Кохном та ін. [5]. Садивний матеріал досліджуваного виду вирощували згідно рекомендацій А.О. Остудімова та ін. [6].

Зокрема, нами було встановлено, що досліджувані *реліктові види* які досягли віку плодоношення є досить перспективними (95 балів) для інтродукції в умовах Північно-східного Лісостепу України.

Для визначення успішності інтродукції показники росту, генеративного розвитку, зимостійкості і посухостійкості ми оцінювали візуально за 5-бальною шкалою. Отримані дані множили на показник ступеня вагомості ознаки – коефіцієнт вагомості. Для росту його значення дорівнює 2, посухостійкості – 3, генеративного розвитку – 5, зимостійкості – 10. Отримані дані щодо успішності інтродукції досліджуваного виду свідчать про те, що *Ginkgo biloba* в умовах Північно-східного Лісостепу України, на основі акліматизаційного числа, мають ступінь акліматизації – добра акліматизація. При цьому, дерева які ростуть поодинокі та ті, що не вступили у стадію плодоношення, мають ступінь акліматизації – задовільна акліматизація. Варто враховувати думку М.А. Кохна та ін., який стверджував, що першочерговою ознакою успішності інтродукції рослин необхідно вважати збереження здатності розмножуватися взагалі, тобто будь-якими способами [7].

Враховуючи цінність досліджуваного реліктового виду, перспективність та успішність його інтродукції, можна стверджувати про високу значущість створення, в умовах Північно-східного Лісостепу України, плантацій *Ginkgo biloba* з метою заготівлі листя у фармацевтичних цілях.

Загалом, отримані результати засвідчують, що реліктовий вид у регіоні досліджень за перспективністю інтродукції може бути перспективним і досить перспективним. При цьому, успішність акліматизації виду є задовільною та доброю. Тому, досліджуваний регіон є сприятливим для плантаційного вирощування *Ginkgo biloba* з метою заготівлі листя у фармацевтичних цілях.

Список використаних джерел

1. Crane, P. *Ginkgo: the tree that time forgot* [Text] / P. Crane. – New Haven and London: Yale University Press, 2013. – 350 p.
2. Sasakia, K. *Chemistry and biological activities of Ginkgo biloba* [Text] / K. Sasakia. – Hokkaido,

2007. – 177 р.

3. Остудімов, А. О. Гінкго дволопатеве в Україні: насінний потенціал, особливості вирощування та використання садивного матеріалу [Текст] : автореф. дис. ... канд. с.-г. наук : 06.03.01 / А.О. Остудімов ; ДВНЗ Нац. лісотехн. ун-т України. – Л., 2011. – 20 с.

4. Лапин, П. И. Оценка перспективности интродукции древесных растений по данным визуальных наблюдений [Текст] / П.И. Лапин, С.В. Сиднева // Опыт интродукции древесных растений. – М.: Изд-во Главн. Ботан. сада АН СССР, 1973. – С. 7–67.

5. Кохно, Н. А. Теоретические основы и опыт интродукции древесных растений в Украине [Текст] / Н.А. Кохно, А.М. Курдюк. – К.: Наук. думка, 1994. – 184 с.

6. Остудімов, А. О. Вирощування садивного матеріалу гінкго дволопатевого насінним шляхом [Текст] практичні рекомендації / А. О. Остудімов, М. М. Гузь. – Львів: РВВ НЛТУ України, 2011. – 43 с.

7. Кохно, Н. А. Теоретические основы и опыт интродукции древесных растений в Украине [Текст] / Н. А. Кохно, А. М. Курдюк. – К.: Наук. думка, 1994. – 184 с.

